

FUNGUS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

REDACTEUR: G. D. SWANENBURG DE VEYE - BERGERWEG 143 - ALKMAAR

HET BESTUUR DER NED. MYCOLOGISCHE VEREENIGING

T. A. C. Schoevers, *Voorzitter*, Nassauweg 28, Wageningen.

Ir A. C. S. Schweers, *Onder-voorzitter*, Van Oldenbarneveltstraat 40, Nijmegen.

Mej. J. P. S. Smit, *Secrètaresse*, De Lairessestraat 40¹¹, Amsterdam-Z.

G. L. van Eyndhoven, *Penningmeester*, Eindhovenhoutstraat 36, Haarlem. Postrekening 90902 op naam van: Penningmeester N.M.V.

Dr H. A. A. van der Lek, *Bibliothecaris*, Zoomweg 10, Wageningen.

De *contributie* der Vereeniging bedraagt f 5,—, voor student- en huisgenootleden f 2,50.

MEDEDEELING VAN DEN PENNINGMEESTER

Een week na het verschijnen van dit nummer worden de postkwitanties over het 2e halfjaar 1943 afgegeven (zie vorig nummer, pag. 62). Wie wenscht te gireeren, kan dit dus nog doen. Gewone leden f 2,55; huisgenooten, studenten en junioren f 1,30. Postrekening 90902 t.n.v. den Penningmeester der N.M.V., Haarlem.

INTERESSANTE VONDSTEN IN 1943 (IV)

Een donkere coupé voerde ons door een nog donkerder regen-avond naar Stroe, hooggelegen op de Veluwe tussen Amersfoort en Apeldoorn, waar een mycologisch onder-onsje van bewoners uit den omtrek ons wachtte. In het hotel van der Wey aangekomen vonden we licht, warmte, bekenden en paddenstoelen. Dit weekend leverde heel veel op, ongeveer 220 soorten in twee excursies. Door de goede zorgen van Mevr. M. E. W. *Honig-der Kinderen* werden we geleid naar allerlei terreinen, waar 't wemelde van paddenstoelen. Trouwens dat was zowat overal 't geval. Er was natuurlijk weer te veel om alles te determineren, maar de heer Smits en ondergetekende hebben toch wel enkele bijzonderheden aan de vergetelheid weten te ontrukken. Er waren veel *Hydnum's*, waarvan *ferrugineo-album* met witte stekels een aardige soort opleverde. In een greppel vonden we een menigte van een typische roodbruine *Panaeolus met stompe, bijna klokvormige hoed en ook rossige en natuurlijk melig-kleiige steel*. Dit is *Panaeolus subbalteatus B. et Br.*, die in de Flora van Lange goed beschreven en afgebeeld staat. Een tamelijk fors ding. Op een drietal vondsten uit Stroe en omgeving wilde ik hier wat nader ingaan, omdat ik niet weet, in hoeverre het hier be- en gekende zwammen betreft.

Mycena (Omphalia) cinerella (Karsten) is de eerste. In een dennenbos vonden we tussen de naalden een aantal *stijve, grijze paddestoeltjes*, waarvan de tekening u een goed beeld geeft. Ze zijn *gegroeft, gestreept, soms van boven ingedeukt, soms niet, soms met aflopende lamellen, soms niet*. De kleur is grijs, ook de steel heeft deze tint. De *hoed is in 't begin vaak fijn wit bepoederd*. Er zijn cystiden aan de lamellensnede, *maar deze steken heel weinig uit*, zodat ze moeilijk te zien zijn. Het zijn *peervormige, althans stompe, cellen* met allemaal wratten erop, zoals de afbeelding laat zien, of ook wel met langere aanhangselen, waardoor deze cellen dan een zeer onregelmatige vorm krijgen. Deze *Mycena* van een *Omphalia*-achtige gedaante wordt in de monografie van Oort niet aangetroffen, maar wordt dan ook vaak tot het genus *Omphalia* gebracht (Lange, Ricken: *Omphalia grisea* Fr.). De zwammetjes *moeten sterk naar meel ruiken*, ik kon deze lucht echter *allerminst waarnemen*, maar Kühner geeft erbij op, dat de meellucht en meelsmaak wel vervangen kunnen worden door „*une odeur et saveur raphanoïde*”, wat beter uitkwam. De nogal typische zwammetjes, waar op een paar plaatsen de grond als mee bezaaid stond, kunnen echter moeilijk iets anders dan deze soort zijn.

Nolanea versatilis (Fr.) Ricken vond ik bij mijn komst in het hotel van der Wey reeds liggen, verzameld op de Zaterdagmiddagexcursie. Dit lijkt een zeldzame soort, want ik kon hem alleen in Ricken en in Rea vinden met de vermelding, dat hij zeldzaam is. Ricken geeft ervan een heel goede afbeelding (Tafel 74, fig. 7), wat lang niet altijd het geval is. Het is een *Nolanea* met scherp gedefinieerde kenmerken, waarvan de *blazige, cystide-achtige cellen op de lamellen (-snede, zowel*

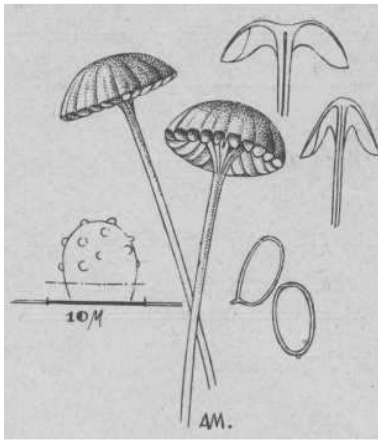

fig. 4. *Mycena cinerella* (Karsten) met sporen en cheilocystide ($\pm 1440 \times$)

als -vlakte) wel de meest frappante uitmaken. Deze cellen bevinden zich echter niet steeds overal op de lamellen, zodat men soms wel eens moet zoeken om ze te vinden. Ze zijn van een zwartgekorrelde inhoud voorzien en uitgesproken stomp, $9-28 \mu$ breed. De sporen zijn groot, langgerekt en typisch hoekig, het hilaire steeltje (waar dus de spore aan de sterigma vastzat) is vaak lang-puntig-driehoekig uitgetrokken ($10-12/7-8 \mu$, ik vond enkele macrosporten $18/10 \mu$). Basidiën opvallend groot, viersporig. Maar ook de macroscopische kenmerken zouden haast voldoende zijn, voor deze soort een differentiaal-diagnose op te stellen, wat bij een *Nolanea* heel wat zeggen wil. De hoed is kegelvormig, in drogen toestand glanzend, bronskleurig, met wat olijfgroen erin (Ricken zegt: in de jeugd „metallisch-grünlich, maar dit groenachtige kon ik nauwelijks constateren). De steel is stevig (trouwens de hele paddenstoel is opvallend stevig), van onder voorzien van een knolletje, in drogen toestand ongeveer hout-cartonkleurig, naar beneden wat donkerder, nogal kort. De hoed heeft een diameter van een 2-3 cm. *Nolanea versatilis* moge een nieuwe aanwinst voor onze flora zijn.

Ook op het gebied van *monstruositeiten* leverde de excursie naar Stroe nog het een en ander op. Ik heb het vroeger in *Fungus* al eens over morchelloïde vormen gehad, dat zijn eigenaardige misvormingen aan paddenstoelen, waarbij het hoedoppervlak fijn geaderd tot geplooid wordt en er zich een hymenium, dat ook sporen vormt, over deze plooiën heen ontwikkelt (4e jaarg., no 4, 1 Mei 1933). Nu vond ik jaren geleden een dergelijke morchelloïde vorm van *Cortinarius caninus* in de buurt van *Putten op Schovenhorst*. Men vindt een dergelijke uitgesproken monstrueuse vorm maar zelden. Was het nu niet eigenaardig, dat Mevr. Hoogcarspel op de Stroese excursie weer met een dergelijk morchelloïd exemplaar van *Cortinarius caninus* aankwam, ook in de buurt van *Putten gevonden*? Het hoedje wordt dan rond, er zijn soms nagenoeg geen lamellen aan de onderkant en het oppervlak van het bolletje is geheel geaderd. Trouwens we vonden in Stroe nog morchelloïde exemplaren van *Boletus bovinus*, wat nog merkwaardiger heten mag, aangezien deze monstruositeit bij boleten nog zeldzamer schijnt te zijn. Althans Ulbrich in het bekende werkje „Bildungsabweichungen bei Hutpilzen“ noemt geen enkel voorbeeld van een dergelijke boleet. Ook de aan *Cortinarius caninus* zo verwante *Cortinarius anomalus* schijnt tot deze teratologische vorm te neigen, getuige een exemplaar, dat ik op de tentoonstelling van de Amersfoortse R.H.B.S. kreeg.

En verder ontbraken natuurlijk ook dit najaar de onontwarbare problemen niet. Althans moest ik aan een aantal zwammen weer de ontoereikendheid mijner hulpmiddelen ervaren. Zo ontdekte ik een ondetmineerbare *Naucoria*, welke hier niet verder beschreven zal worden en Mevr. Honig toonde ons op de excursie naar Stroe een allermerkwaardigste *Clitocybe*. Het opvallende aan deze grote, donkerbruine soort was de penetrante anijsgeur, die stellig niet voor die van *Clitocybe odora* onderdeed. Er was een exemplaar bij met een hoeddiameter van 10 cm,

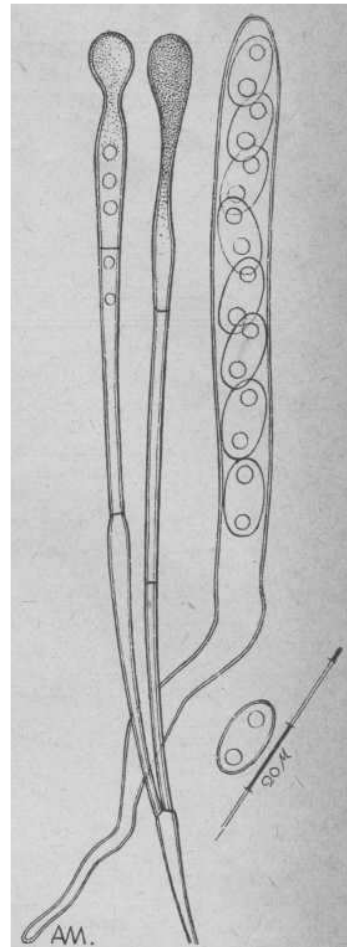

fig. 6. *Helvella infula* (Schaeff.) Quél. Ascus en paraphyse (vergr. $\pm 490 \times$)

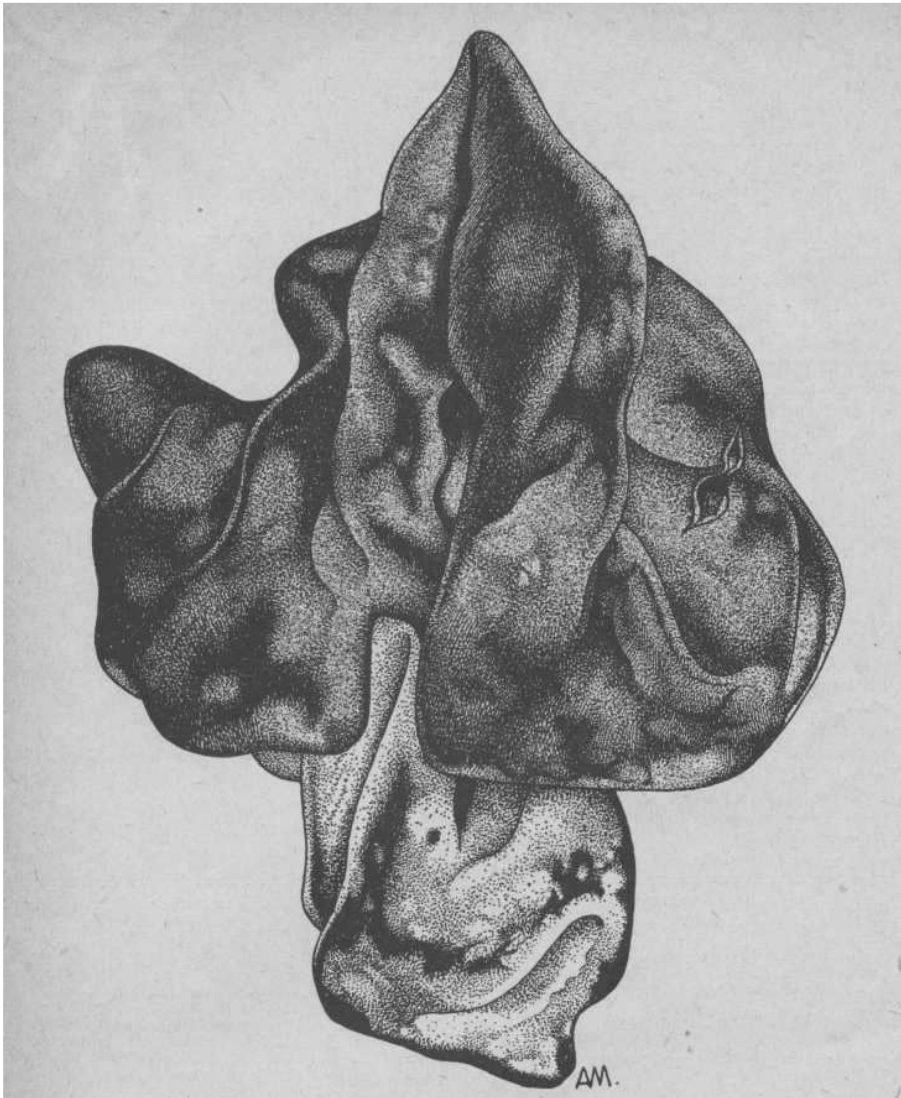

fig. 5. *Helvella infula* (Schaeff.) Quéf. ($\frac{1}{4}$ x ware grootte)

dit was vlak, maar de andere (in 't geheel een drietal exemplaren gezien) waren kleiner en vertoonden *min of meer de trechtervorm*. Hoedoppervlak *sterk hygrophaan*, nogal donker bruin, *vettig glanzend, grijs opdrogend*. Het pigment zit in de buitenste hyphenlagen en is ook in de coupe onder 't micr. bruin. De *rand* is absoluut niet gestreept, *maar fijn gegolfd-gekarteld*. De steel heeft ongeveer de kleur van de hoed. Een ander opvallend kenmerk van deze merkwaardige zwam *zijn de zéér dicht opeenstaande plaatjes*, waardoor we 't uitgesloten achten, dat we hier met een variëteit van *Clit. odora* te doen hebben. De lamellen zijn vrij dik, er zijn wel 60 grote lamellen (geteld bij 't grote exemplaar) met veel kleine ertussen, ze worden later bruinachtig, maar zijn eerst wit. Sporen wit, 5—8/4—5 μ , basidiën 16-24/6-8 μ . De sterke anijsgeur vulde tenslotte de gehele kamer. Geen der sterk riekende *Clitocybe*'s in de mij ten dienste staande boeken (*Clit. odora, fragrans, suaveolens*) komt met deze soort overeen. In sommige opzichten doet zij wel wat aan *Clit. cyathiforme* denken, maar deze ruikt niet, wordt niet zo groot, de hoed droogt niet grijs op, enz.

De paddenstoelentoonstelling op de R.H.B.S. verraste ons door de aanwezigheid van *Phallus iosmus* (Berk.), die ik nog nooit in de omstreken van Amersfoort had aangetroffen en van *Volvaria gloiocephala* (Cand.), welke ik nog niet kende.

En tenslotte mogen we besluiten met een aanwinst voor onze flora op 't gebied der Ascomyceten, gevonden door Jan Dormaar en Jan Vermeulen, twee leerlingen van de R.H.B.S. te Amersfoort. Op een goedemorgen (2 Nov.) in de drukke paddenstoelenherfst kwamen ze mij een exemplaar brengen van een reusachtige *Helvella*-soort, waarvan twee exemplaren gevonden waren in een tuin, in de nabijheid van een schuilkelder op zandige grond. Natuurlijk ging één der exemplaren, zorgvuldig verpakt, onmiddellijk naar collega Middelhoek om vereeuwigd te worden, het resultaat kunt u hierbij aantreffen. Het andere exemplaar werd na gefotografeerd te zijn, op vloeistof gezet voor het Rijks-herbarium. Het betreft hier *Helvella infula* (Schaeff.) Quél., welke gemakkelijk gedetermineerd kon worden met Thomé-Migula, Kryptogamenflora von Deutschland, D. Österreich und der Schweiz (Bd. 3, III, 2). Ook in Michael, Führer für Pilzfreunde komt een afbeelding van deze zwam voor (Ausgabe B, 1917, plaat 97). Volgens Migula is de soort thuis in 't Oosten (Silezië, Bohemen, Graubünden). Zij komt blijkbaar op verschillende standplaatsen voor (kolenplekken, dennebos enz.) en is eetbaar. Onze exemplaren waren resp. 19 cm en 16½ cm hoog, hoedbreedte 11½ cm en 10 cm. De microscopische maten komen volledig overeen met die, welke in Migula worden gegeven: „*asci cylindrisch, sporenbevattend gedeelte 88-120 µ lang, breedte 13-15 µ. Sporen ellipsvormig, 18-24/8-9 µ. Inhoud met 2 oliedruppels. Paraphysen draadvormig, vaak vertakt, aan de top tot op 6-10 µ verdikt*” (Migula). Een dergelijke nieuwingeling van formaat is zeker in staat 't enthousiasme op te wekken. Want al maakt de grootte van een organisme voor de wetenschap heel weinig uit, met de paddenstoelen is 't zó gesteld, dat „het oog ook wat wil”. Zo'n wonderlijk *gelobde en gepunte hoed van een fluweelachtig donkerbruine kleur, op een witachtig-donzige platte steel (zeer breekbaar), die bij druk paarsig-bruin verkleurt* en die in consistentie en in kleur wat weg heeft van een stuk paarsig-bruine borstplaat — doet het toch altijd beter dan een Galera of een Nolanea, hoe uitzonderlijk de vondst van één der laatsten op zichzelf ook moge zijn!

Amersfoort

A. F. M. REIJNDERS

Onderschrift: „Wat bovenstaande *Helvella infula* betreft, is door de speurzijn van een der vinders nog aan 't licht gekomen, dat deze zwam reeds eerder in Nederland aangetroffen werd. Men vindt het desbetreffende bericht in de Levende Natuur (wat een schat van gegevens bevat toch dit tijdschrift!), Jrg. XX, 1916, p. 311. De heer B. E. Bouwman uit Bilthoven had hem aangetroffen op een houtopslagplaats aldaar en tevens wordt in dit artikelje vermeld, dat onze oud-voorzitter Meulenhoff hem in Zwolle ook had gevonden. Op instigatie van de oud-conservatrice Mej. Cool werd de zwam afgebeeld in de Flora-Batava. We hebben hier dus niet met een nieuwingeling te maken, maar met een slechts sporadisch opduikende vreemdeling.

R.

GLINSTERINGEN DES JAARS 1942

Afkortingen: Ri = Rieken, Bres. = Bressadola, Britz. = Britzelmayr

Naam	Volgens	Vindplaats	Bijzonderheden	Maand
<i>Basidiomyceten</i>				
<i>Omphalia camptophylla</i> Berk.	Bres.	Hatert bij Nijmegen	op braamtakje	IX
<i>Collybia mephitica</i> Fr. *)	Rea	Mook, Plasmolen, St Jansberg	op zandigen wal onder coniferen	VII
<i>Collybia obstans</i> Britz. *)	Britz.	Hatertsche vennen bij Nijmegen	in Sphagnum. Niet identiek met Coll. leucomyosotis m.i.	X
<i>Psathyra urticaeola</i> B. & Br.	Ri	Hatert bij Nijmegen	op doode stengel v. e. waterplant	VIII
<i>Inocybe umboninata</i> Peck . .	Lange	Denekamp, Borchtbosch	op uitgedroogden greppelbodem	IX
<i>Inocybe abjecta</i> Karsten . .	Heim	Denekamp, Borchtbosch	op uitgedroogden greppelbodem	IX
<i>Inocybe cicutricata</i> Eli. & Ev..	Heim	Venraay, Oostrum	in karresporen op veenachtigen bodem	VIII
<i>Inocybe delecta</i> Lange . . .	Lange	Groesbeek	in een veentje langs den spoorweg	IX
<i>Inocybe fulvida</i> Bres. *) . . .	Bres.	Landgoed Oosterhout bij Nijmegen	onder Picea's op kleiachtigen bodem	IX-X-XI
<i>Naucoria pediades</i> Fr. ...	Ri	Nieuwe Noordoostpolder (Leg. Dr Feekes)	op een haverakker	IX
<i>Rhodophyllus vilis</i> Fr. . . .	Ri	Lunteren (Exc. N.M.V.)	in het mos van dennenbosch	IX
<i>Rhodophyllus cocles</i> Fr. *)		Venraay, Oostrum	in karresporen op veenachtigen bodem	IX
<i>Clavaria rosea</i> Dalman . . .	Cath. Cool	Venraay, Oostrum	tusschen laag mos op de heide	IX
<i>Octojuga spec.</i>	-	Venraay, Oostrum	op levende ex. van Muizenoor	IX
<i>Ascomyceten</i>				
<i>Lamprospora carbonicola</i> Boud.	Boudier	Geisteren (L.) b/d Rosmolen	in massa op een sintelplekje	VI
<i>Sphaerospora trechispora</i> Berk. & Br.	Rehm	Doetinchem, Slangenburg	op een leemig slootallud	VII
<i>Lachnea umbrata</i> Fr. *) . . .	Rehm	Mook, Papenberg	in het lage mos onder dennen	VIII
<i>Humaria ithacaensis</i> Rehm. *)	Rehm (Seaver)	Mook, Plasmolen b/d St Jansberg in het veen	op thallus van Steenlevermos	VII

*) Nog niet geregistreerd voor de Nederlandsche flora.

Vermeld zij nog: *Rutstroemia bolaris*, Amersfoort (Leg. Beijlsmit), *Humaria tetraspora* Fuckel., Noordoostpolder (Leg. Dr Feekes), *Pleuratus lignatilis*, Boekel (Leg. Frater Wilhadus), *Polyporus melanopus* Pers., Den Haag (Leg. Suze de Lint).
Nijmegen

A.C.S. SCHWEERS

GALLEN OP PADDENSTOELEN

Er is een bijzondere aanleiding voor dit stukje te schrijven, aangezien eenerzijds mijn vondst van gallen op een paddenstoel iets merkwaardigs is, terwijl anderzijds het gevonden materiaal zoo beperkt is, dat de opgeworpen vraagstukken nog niet konden worden opgelost. Ik moet dan ook, nu wij voor het begin van het nieuwe paddenstoelenseizoen staan, een beroep doen op mijn medemycologen en hen verzoeken mij hun materiaal te zenden, liefst in verschen (niet geconserveerden) toestand, indien hun het geluk te beurt valt iets te vinden, dat aan onderstaande gegevens schijnt te beantwoorden.

Op 27 Juni 1943 vond ik op het landgoed Leyduin nabij Vogelenzang een mij onbekende paddenstoel, die aan de onderzijde een 5-tal op gallen gelijkende misvormingen van de lamellen vertoonde. Helaas gelukte het niet meer dan één exemplaar te vinden. De zwam behoorde tot de zoo moeilijke groep der bruinsporigen; de genusnaam was op het oog niet gemakkelijk te zeggen. Thuisgekomen heb ik de gegevens dienzelfden avond nog zoo goed mogelijk vastgelegd, waarna ik den paddenstoel heb doorgezonden aan Prof. Dr W. M. Docters van Leeuwen om te worden opgenomen in de standaardcollectie van Nederlandsche Zooecidia (door dieren verwekte gallen).

Het staat in ieder geval vast, dat aldus gevormde gallen, zoo ooit, dan toch slechts sporadisch gevonden zijn, hetgeen een tijdrovend zoeken in de literatuur veroorzaakt.

De zwam bleek bij microscopisch onderzoek te behoren tot het genus *Conocybe* Fayod 1889, afgescheiden van het genus *Galera* (Fr.) Quél. Met behulp van het werk van Kühner (5) heb ik getracht de soort te determineeren, doch ik ben daarin niet bevredigend geslaagd. Ik zal mij er daarom toe bepalen aan het slot de kenmerken van de zwam te noemen; ten slotte is de soortsbepaling voor het onderhavige geval slechts van ondergeschikt belang.

Ik heb een der gallen voorzichtig losgemaakt. Zij bleek te zijn gevormd door 2 à 3 lamellen, die ongeveer in het midden een soort van hollen knobbel vertoonden, die blijkbaar onder invloed van een prikkel was ontstaan. Ik heb gepoogd dit door een teekening weer te geven. Men zou het uiterlijk der gal ook eenigszins kunnen vergelijken met hetgeen men ziet, wanneer men een paar panama-hoeden in elkaar schuift en ze verticaal plaatst.

De gallen hadden een lengte van omstreeks 6 mm; de diepte der knobbels was ongeveer 2½ mm. Daar de *Conocybe's* tot de kleinere zwammen behoreen, bestaat voor dergelijke gallen een grens met betrekking tot de afmetingen, wil er geen werkelijke monstrositeit ontstaan. De diameter van den hoed was 23 mm, de lengte van een lamel dus 10 à 11 mm. De breedte van een normale lamel was omstreeks 3½ mm. De substantie der gallen was betrekkelijk stevig.

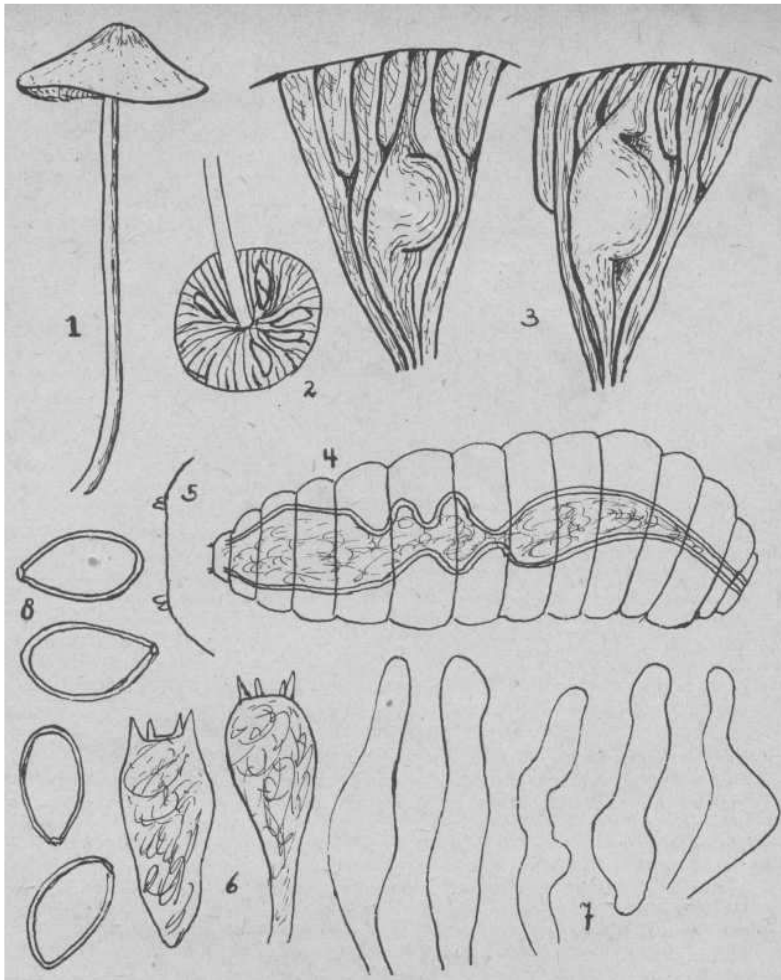
Tusschen de lamellen, welke den knobbel vormden, bevond zich een kleine witte larve, waarop ik straks nog terugkom.

Wat nu het voorkomen van dergelijke gallen betreft, ik heb in de mij ter beschikking staande literatuur niet kunnen vinden, dat zoo'n galvorming op de lamellen van een zwam al eens eerder is waargenomen. Het bekende werk van Houard (4) vermeldt er niets van en het feit, dat in Ross & Hedicke (8) van 1927 evenmin iets staat aangegeven, doet veronderstellen, dat ook in de Europeesche literatuur tot dien datum geen vondsten zijn vermeld.

Dit wil niet zeggen, dat er geen gallen op paddenstoelen bekend zijn. Indien wij het begrip „gal” ruim nemen, moeten wij toch afzien van de vele misvormingen, die zich als vergroeiingen, bandvorming (fasciatie), monstrositeiten e.d. aan ons oog voordoen, tenzij om gegronde redenen mag worden aangenomen, dat zij door den prikkel van een plantaardig of dierlijk wezen zijn ontstaan (phytocecidium, resp. zooecidium). Is die prikkel niet aan te toonen, dan moeten zij worden gebracht tot de vele teratologische (misvormings-) gevallen, waarvoor wij geen verklaring weten, of waarvan de oorzaak een andere is. Er blijven dan, wat de hoogere zwammen betreft, eenige echte galvormingen over op Polyporaceëen, welke door Diptera (Twee-vleugelige Insecten (= vliegen en muggen)) worden verwekt, alsmede twee vormen op Agaricaceëen, welke eveneens door Diptera ontstaan.

De meest bekende, die herhaaldelijk is gevonden, bestaat uit kleine uitwassen op de lamellen van b.v. *Tricholoma*, *Clitocybe* en *Pleurotus* (vooral *ostreatus*). Boudier (1) geeft daarvan een samenvatting. De uitwassen worden door fijne haartjes gevormd en schijnen te ontstaan onder invloed van een prikkel, die van dipteron-eieren uitgaat, doch tevens, wanneer die prikkel uit andere, verontreinigingen (b.v. zandkorreltjes) voortkomt. Daarmede staan wij dus al wel op de grens van het begrip „gal”. Men heeft deze uitwassen vroeger wel als klieren opgevat en Bulliard heeft een *Pleurotus* met deze afwijking beschreven onder den naam *Agaricus glandulosus*.

Het eenige mij bekende geval van een echte gal op een Agaricacee is door Thom (9) beschreven. Hij vond in Ithaca (N.Y., U.S.A.) 2 exemplaren van *Omphalia campanella* Batch, een teere zwam, welke ten deele misvormd waren tot een homogene massa, omstreeks 12-15 x 8 mm groot en 6 mm dik, terwijl het hoedvleesch normaal een dikte heeft van slechts 1 mm en de lamellen normaal niet meer dan 2-2½ mm breed zijn. De beide zwammen bevatten tezamen 5 larven, welke door den entomoloog Riley zijn gedetermineerd als behorende tot de Mycetophilidae (muggen, wier larven in paddenstoelen of rottende plantendeelen leven). De door Thom gepubliceerde afbeeldingen zijn ten deele gereproduceerd in Küster (6).

1. habitusbeeld van de zwam, nat. gr. 2. onderzijde met de 5 gallen, nat. gr. 3. twee der gallen, vergroot. 4. larve, van boven gezien, geteekend naar het levende, kruipende dier, 56 X. 5. kopeinde, sterker vergr. 6. twee basidiën, 1100X. 7. zes cheilocystiden, 1100X. 8. vier sporen, 1100X.

Een belangrijk verschil met de waarneming van Thom is dus, dat bij zijn exemplaren de hoed met lamellen vervormd en abnormaal verdikt was, terwijl bij mijn zwam de hoed geheel zijn normalen vorm en dikte had behouden en de lamellen slechts zeer plaatselijk tot een gal van bescheiden afmetingen waren geworden.

Uit een der vijf gallen heb ik een larve losgemaakt; de vier overige heb ik intact gelaten. Ik hoopte het dier in het leven te kunnen houden, doch dit mislukte.

Het is nu een vraagstuk, waartoe deze larve behoort. Op grond van de algemeene kenmerken moet men wel besluiten tot een tweevleugelig insect. Ik maakte van het levende, kruipende dier een schetsje, dat hierbij wordt gereproduceerd en dat in verband met de omstandigheden min of meer schematisch is. De doode larve, die weinig duidelijke kenmerken meer had, stelde ik onzen Nederlandschen dipteroloog, Prof. Dr J. C. H. de Meijere ter hand, opdat hij zijn meening zou kunnen zeggen over de insectengroep, waartoe het dier moet behooren.

Ik zal op deze plaats niet dieper op de entomologische zijde van deze vondst ingaan, daar ik dit elders (2, 3) reeds heb gedaan. Genoeg zij te vermelden, dat het op het oogenblik zelfs niet mogelijk is met zekerheid de familie vast te stellen, waartoe deze larve behoort. Prof. de Meijere meent wel, dat wij hierin een Cecidomyide (galmug) mogen zien, doch er blijven eenige verschilpunten bestaan met het gebruikelijke type van galmuglarven, die nog niet zijn verklaard. Daarom is het ook van zooveel belang, dat dergelijke gallen nog eens worden gevonden.

Mijn larve was omstreeks 1 1/2 x 1/2 mm groot, glanzend wit en glad als een vliegenmade. De galmuglarven zijn gewoonlijk niet zoo glad en hebben de eerste segmenten tot een „kopje” versmald.

Volledigheidshalve geef ik hieronder nog een korte beschrijving van de door mij gevonden zwam. Omtrent den naam der soort gevoel ik mij niet geheel zeker. Zij heeft groote sporen en ook op grond van eenige andere kenmerken zou men aan *Conocybe coprophila* Kühn. 1926 kunnen denken, kort geleden door Dr A. F. M. Reijnders voor het eerst in ons land gevonden (7). Dr Reijnders, met wien ik hieromtrent correspondeerde, meent evenwel, en m.i. terecht, dat mijn zwam niet tot deze soort kan worden gebracht.

Hoed beige met duidelijk in kleur afgescheiden bruine umbo, fijn rimpelig, mat, dunvleezig, glibberig (vooral de umbo), hoedhuid uit ronde cellen gevormd, diameter 23 mm.

Lamellen bruingrijs, breed (± 3 mm), vrij ver uiteen.

Steel grijsachtig-bleekvuilwit, bovenste deel berijpt, 60 x 2 mm.

Basidiën meerendeels bovenaan gezwollen, korrelig gevuld, 4-sporig, $\pm 30 \times 12 \mu$. *Cheilocystiden* verschillend van vorm, meest iets buikig, naar boven niet versmald, doch eerder iets verbreed, echter nooit met een gesteeld kopje, meerendeels $30-4-5 \times 4-7 \mu$. *Sporen* met vrij duidelijke kiemporie, dikwandig, bijna glad, $14-16 \times 9-10 \mu$.

Groeiplaats onder loofhout tusschen gras langs een door paarden bereiden paadje.

Haarlem, Eindhovenstraat 36

G. L. VAN EYNDHOVEN

LITERATUUR

1. Boudier, Sur les causes de production des tubercules pileux des lames de certains Agarics. Rev. gén. de Bot. V, 1893, p. 29-35.
2. Eyndhoven, G. L. van, Dipterocecidien op een paddenstoel. Verslag 98e Zomervergadering. Ned. Ent. Ver., in Tijdschr. v. Ent. (in druk).
3. -----, Gallen van Diptera op Fungi. Entom. Ber. XI, No 250/252, Sept. 1943 (in druk).
4. Houard, C., Les Zoocécidies des Plantes d'Europe et du Bassin de la Méditerranée. Voi. I, 1908, p. 17-19.
5. Kühner, Robert, Le Genre Galera (Fries) Quélet. Encycl. mycol., Vol. VII, Lechevalier, Paris, p. 1-240, f. 1-75.
6. Küster, Ernst, Die Gallen der Pflanzen. Hirzel, Leipzig, p. 65-66, f. 18/1-4.
7. Reijnders, A. F. M., Interessante vondsten in 1942, III. Fungus XIV, no 4, 15-VI-1943, p. 54-55.
8. Ross, H. und Hedicke, H., Die Pflanzengallen (Cecidien) Mittel- und Nordeuropas..., 2. Aufl., G. Fischer, Jena, 1927, p. 206.
9. Thom, Charles, A Gail upon a Mushroom. Bot. Gaz. Chicago XXXVI, No 3, Sept. 1903, p. 223-225, f. 1-6.

EEN MYCOLOGISCH GRAPJE IN DE ZESTIENDE EEUW

Onlangs is van Dr Hunger's biografie van Carolus Clusius, den vader der mycologie, een tweede deel verschenen, waarin hoofdzakelijk een reeks brieven van Clusius aan Joachim Camerarius te Nürnberg wordt gepubliceerd. In een dier brieven, geschreven uit Frankfurt a/M. en gedateerd 27 November 1592, vertelt Clusius hoe, vele jaren tevoren, toen hij nog in Nederland woonde, zijn correspondent J. Cortuso (hoogleraar en directeur van de botanische tuin te Padua) hem een poets had willen bakken door hem „zaad” te zenden „van die zeer kleine zwam die op het hout groeit dat de perken der tuinen omgeeft”, voorgevende, dat dit het zaad van een zeldzaam exotisch gewas was. Het grapje — dat wel iets doet denken aan dat van het vischkuit dat, gezaaid, prompt een rijtje haringkoppen opleverde — viel bij Clusius niet in goede aarde; hij toont er zich eenigszins geprikkeld over.

Toen ik dit voor het eerst las trof het mij, dat Clusius vóór 1573 (in dit jaar eindigde zijn verblijf in de Nederlanden) reeds sporen van zwammen in handen gehad zou hebben, terwijl de eerste vermelding van die organen gemeenlijk wordt toegeschreven aan den Italiaan Giambatista Porta (Phytognomica, Napels 1588). Bij nader inzien blijkt dit evenwel een onjuiste indruk, gevestigd doordat de bewerkter der brieven in zijn résumé van den inhoud (p. 186) geheel ten onrechte spreekt van „Staub eines Pilzes”, dat „als feinen Samen einer seltenen ausländischen Pflanze” Clusius werd toegezonden, terwijl deze in werkelijkheid slechts zegt (p. 439): „misso ad me minimi illius fungi... semine, pro exotico et raro quopiam semine”, „zaad van die zeer kleine zwam... dat mij voor een of ander exotisch en zeldzaam zaad was toegezonden”. Het „zaad” behoeft dus niet stoffijn geweest te zijn, en dat het dit inderdaad niet was blijkt uit de omstandigheid, dat Clusius het herkende als afkomstig van de bewuste zwam; hoe zou iemand macroscopisch, zonder eenig optisch hulpmiddel, zwamsporen tot op de soort kunnen determineren? Géén sporen dus, maar wat dan wél? Het schijnt mij nauwelijks aan twijfel onderhevig, dat het „zaad” van Cortuso de peridiolen waren van een nestzwam, Crucibulum of Cyathus, soorten, die gaarne op een substraat als door Clusius opgegeven, voorkomen en wier peridiolen, de „eitjes” in het „nestje”, ook veel later nog, toen het werkelijke „zaad” der paddenstoelen allang ontdekt was, wel als zodanig werden aangemerkt, zelfs nog door Linnaeus.

Het is intusschen de moeite waard op te merken, dat Clusius, al blijkt niet, dat hij het „zaad” van paddenstoelen gezien heeft, toch met dat begrip volkomen vertrouwd was en het kennelijk vanzelfsprekend vond, dat paddenstoelen zich vermenigvuldigen op een wijze, overeenstemmende met die, welke van hogere planten bekend was, en niet ontstaan door generatio spontanea uit rottende stoffen, overtollige vochten e.d. En verder blijkt uit dit verhaaltje, dat Clusius reeds lang voor hij in de Hongaarsche landen de groote vormenkennis opdeed, die hem de grondlegger der mycologie deed worden, een open oog had voor deze planten.

Haarlem

W. VAN DIJK

PADDENSTOELENINVENTARISATIE TE ROTTERDAM

In Rotterdam is als onderdeel van de Ned. Nat. Hist. Vereen, aldaar een Paddenstoelenbureau opgericht. Dit stelt zich ten doel met zijn medewerkers, gezamenlijk de paddenstoelenflora van Rotterdam en omstreken te bestuderen en te inventariseren. Ook niet-leden van de N.N.V. zijn welkom als medewerkers, terwijl er plaats is zowel voor gevorderde mycologen als voor enthousiaste beginners. Zij, die hierover nadere inlichtingen wensen, kunnen zich wenden tot H.J. Hueck, Vierambachtsstraat 12a, Rotterdam-W.

VERZOEK OM MEDEWERKING

Dr Ong Sian Gwan verzocht mij de medewerking in te willen roepen van de leden voor het verzamelen van materiaal van de meest giftige paddenstoelen, in het bijzonder van Amanita phalloides, virosa en pantherina, Entoloma lividum, Inocybe Patouillardi en Boletus Satanus. Zendingen van versch materiaal (soorten afzonderlijk verpakken) te richten aan den Heer Ong, Kamerlingh Onnes Laboratorium te Leiden. Porto wordt desgewenscht gaarne vergoed.

A. J. P. OORT

GEVRAAGD

Belangrijke mycologische determineer- en plaatwerken, zoals Lange, Hollos, Rea, Ricken e.a. Verder: Fungus, 1e Jrg. no 2, 3e Jrg. no 3, 4e Jrg. nos 3 t/m 6, 5e Jrg. no 1, 6e Jrg. nos 1 en 2 en Mededelingen 1 t/m 8.
Haarlem, Crayensterlaan 32

C. A. W. JEEKEL

BESTUURSMEEDEDELINGEN

De excursie in Putten op 25 en 26 September zal niet kunnen doorgaan wegens verblijfsverbod voor de provincie Gelderland.

GEWESTELIJKE EXCURSIE

Excursie Gewestelijke groep (Noord-Holland tot het Merwedekanaal), betreft leden wonende in Amsterdam, Haarlem, Alkmaar, Zaandam enz. en omgeving.
Excursie naar Bantam bij Bussum op Zondag 10 October. Verzamelen ± 10 uur voor het hek bij Bantam, half uur lopen vanaf station Bussum. Leiders: G. D. Swanenburg de Veye, G. L. van Eyndhoven en H. Kleijn.

NIEUWE LEDEN

Mevr. E. Adèr-Winkler, Prins Hendrikkade 182bov., Amsterdam-C.
Mej. L. Bruggeling, Muzenplein 7, Amsterdam-Z.
Mevr. A. P. Cramer-van Deventer, Rozenbosch 11, De Steeg.
Dr Ir H. Diepen, Korvelsche weg 156, Tilburg.
J. E. H. Ferguson, Diedenweg 21, Bennekom.
Mej. D. Funk, Norgeweg 249, Roden (Dr.).
E. R. D. Göllner, Prof. Huetlaan 3, Laag-Soeren.
Mej. J. M. van Hasselt, Bronckhorststraat 26, Amsterdam-Z.
Mr R. E. Kielstra, Oranje Nassaulaan 19, Amsterdam-Z.
R. A. Maas Geesteranus, Boerhaavelaan 51, Leiden.
J. Oets, Dorpsstraat 135, Nigtevecht (stud.lid).
A. C. Perdeck, Laat de Kanterstraat 32, Leiden (stud.lid).
Mej. N. D. J. Rijnsburger, Prins Hendriklaan 44, Amsterdam-Z.
Mej. A. Schröder, Wassenaarsche weg 109, Den Haag.
J. Sikkema, Boveneind, De Leek (Gr.).
Mevr. S. H. Smit-Fortuyn, Deldenerstraat 40, Hengelo (Ov.).

ADRESWIJZIGINGEN

H. S. C. Huijsman en echtgen., naar Ds van Dijkweg 16, Doetinchem.
O. F. Uffellie, naar Prof. Ritzema Boslaan 38, Utrecht.

UIT HET REDACTIEBUREAU

Een dun nummertje wegens gedwongen bezuiniging! Hopelijk verschijnt er binnenkort weer een. Bijdragen zijn als steeds welkom.

DE VEYE

	INHOUD	blz.
Het Bestuur der Ned. Mycol. Vereeniging.....		63
Mededeeling van den Penningmeester		63
Interessante vondsten in 1943, IV, door A. F. M. Reijnders		63
Glinsteringen des jaars 1942, door A. C. S. Schweers		66
Gallen op paddenstoelen, door G. L. van Eyndhoven		67
Een mycologisch grapje in de zestiende eeuw, door W. van Dijk		69
Paddenstoeleninventarisatie te Rotterdam		70
Verzoek om medewerking		70
Gevraagd		70
Bestuursmededeelingen, Gewestelijke excursie, Nieuwe leden, Adreswijzigingen		70
Uit het redactie bureau		70